

ЕТАПИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОСОФСЬКОЇ ДУМКИ

Підготувала
Студентка II МС 13 (26)
Кухтій Марія

ПЛАН

- 1. Розвиток філософії:
 - а) перший період;
 - б) другий період;
 - в) третій період
- 2. Зародження філософських ідей:
 - а) перший етап;
 - б) другий етап;
- 3. Формування літературно-писемної мови;
- 4. Поширення в Київській Русі збірок висловів філософів;
- 5. Мислителі, письменники, публіцисти;
- 6. Синкретизм;
- 7. Різноманітність підходів до розв'язання проблем з боку філософії;
- 8. Теїстичність - розвиток під егідою церкви, церковного світогляду;
- 9. Етизація;
- 10. Історіософічність;
- 11. Розпад Київської держави.

ПЕРШИЙ ПЕРІОД

- Припадає на час існування Київської русі. Виникнення філософської думки в Україні пов'язане з появою історичної спільності - **український народ як високорозвинена спільнота**. Філософія народу зумовлена духом віри, любові і надії, прагненням до свободи. Філософська думка Київської Русі відбувалася у процесі розв'язання суперечностей між міфом і християнством (988 р. Період цей можна назвати "Людина - Бог", пізнання речей божих і людських, життя в істині, серце - центр зіткнення і взаємодії протиборючих сил, орган віри. Проблеми співвідношення тіла і душі.
- У 1238 р. період був перерваний татаро-монгольською навалою аж до 1480 р., а також розбратом самої Русі, князі вели нищівну політику проти свого народу. Філософія цього періоду пов'язана з Християнством, релігією.

ДРУГИЙ ПЕРІОД XVI – XVIII СТ

- ❑ Виникнення братських шкіл, козацтво українське, виникнення Острозького культурного освітнього центру, а згодом і Києво-Могилянська академія 1632-1701рр.(заснована Петром Могилою). Цей період можна назвати **"Людина - Всесвіт"**. **Роль і місце людини в світі. Це одержало назву онтологія - вчення про буття.**
- ❑ **Такі відомі діячі:** Гізель - теорія образів. Копинський - здобуття істини, Т. Прокопович - теорія споглядання і досвіду, Щербацький - світ і людина, проблеми руху, простору і часу. Взаємозв'язок волі і розуму. Сенс життя у сумлінній праці.
- ❑ Можна відмітити, що в цей період - професійний розвиток онтології (професори КМА). **Учень КМА - Сковорода** - засновник української класичної філософії. Філософія його - це життя. Головне у людині - це емоційно-вольове єство її духу, серце, з якого виростає думка, стремління і почування. Звернення до Біблії. Вчення 2 натури і 3 світи. **Шлях до щастя - сродна праця**, як Бог призначив людині для виконання. З 1720 року почався процес жорсткої русифікації України.
- ❑ У 1763 році забороняється викладання українською мовою в Києво-Могилянській академії, а в кінці XVIII ст. закриваються українські школи.

ТРЕТІЙ ПЕРІОД – ХІХ СТ. – ПОЧАТОК XX СТ.

- Людина нація - національна ідея. Період формування нації.
- Ядро української духовності збереглося, хоча існувало у російській оболонці. Це зумовило специфічність (російськомовність української філософсько-світоглядної культури ХІХ - початку ХХ ст.
- Захоплення ідеями німецької класичної філософії - Кант, Фіхте, Шеллінг. 1845 р. - організується в Києві Кирило-Мефодіївське товариство - таємне. З нього вийшли Костомаров, - "Книга буття українського народу" - пророцтво українського народу, його майбутнє , стаття "Две русские народности" - порівнює українську і російську ментальність. П. Куліш - спрямованість на внутрішнє людини - серце. Шевченко - суто національний поет, заклик до свободи.
- Юркевич - філософія серця - як Драгоманов - виступав за зв'язок українців з росіянами.

ЗАРОДЖЕННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ІДЕЙ

- Київська Русь — перша східнослов'янська держава, де в межах духовної культури здійснювалося становлення вітчизняної філософської думки. Але визначити «**момент**» виникнення філософії як такої, звісно, ніхто не може, оскільки її становлення — це тривале накопичення узагальнених знань про довколишній світ. Можна лише з певністю сказати, що для вітчизняної культури у становленні давньоруської філософської думки принципове значення мав процес християнізації Київської Русі (988). Перемога християнства в кінці X століття мала своїм наслідком проникнення античних та середньовічних філософських ідей на Русь через Візантійську імперію та сусідню Болгарію. Цей час і є початком розвитку філософської думки у стародавній Русі.

ПЕРШИЙ ЕТАП

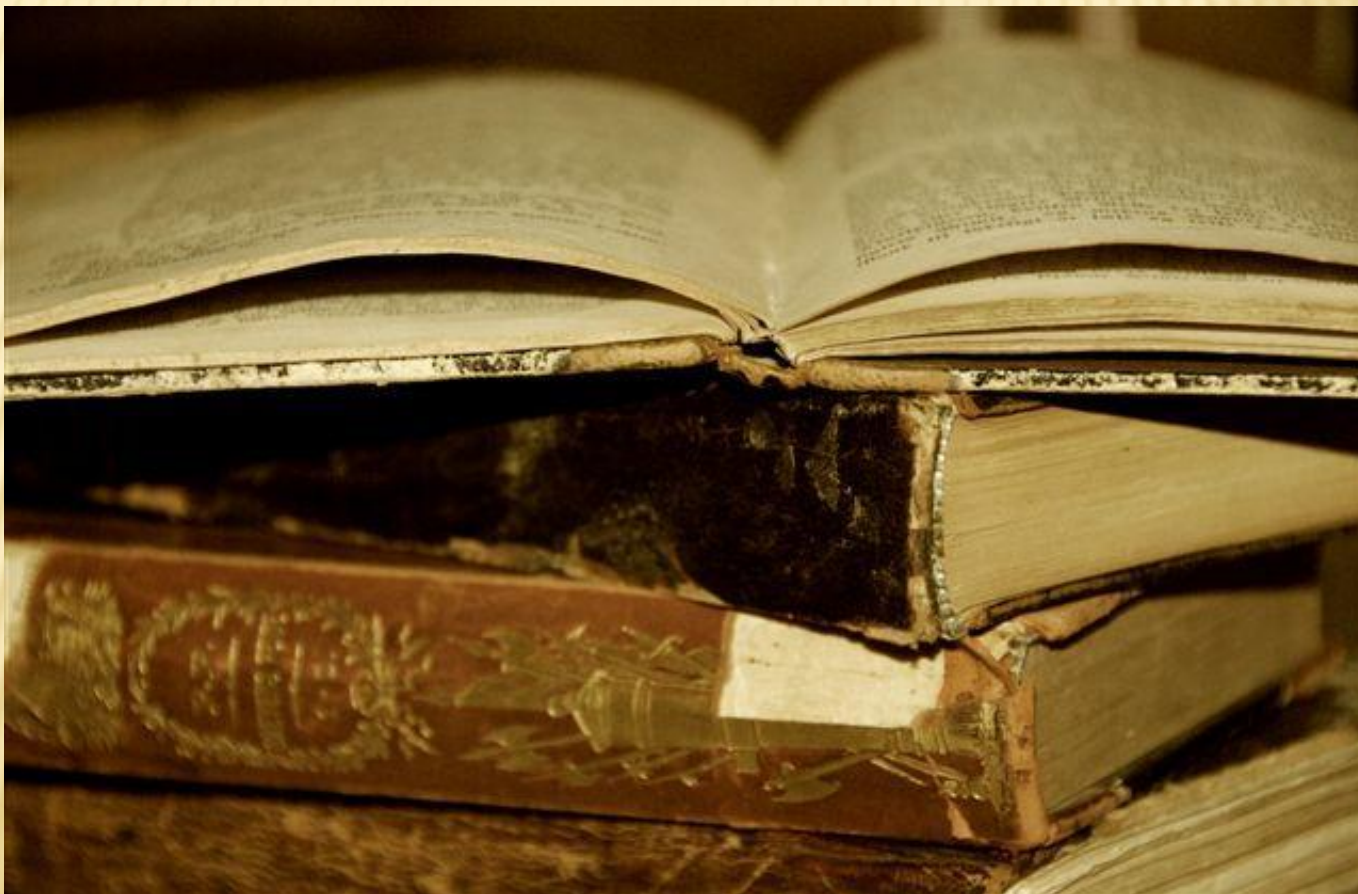
- Філософська думка Київської Русі відбувалась у процесі розв'язання суперечностей між міфологічним світоглядом і християнством.
- **Київська Русь** - 1 держава продемонструвала приклад законом переходу **від міфології до релігії і від релігії до філософії.**

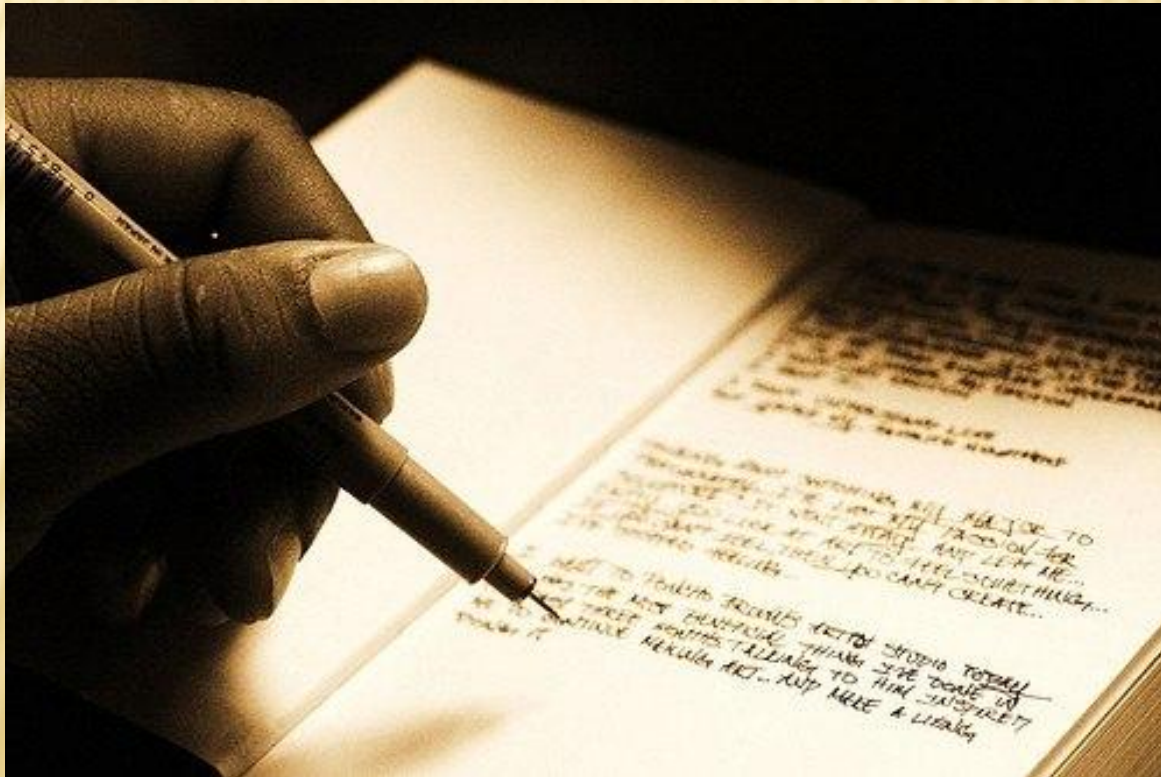
ДРУГИЙ ЕТАП

- Другою важливою передумовою виникнення, поширення та розвитку філософських ідей у Київській Русі є писемність. Історики вважають, що писемність на Русі виникає відразу після утворення слов'янської азбуки Кирилом та Мефодієм, тобто з початку X століття, а набуває розвитку і поширення з середини X століття. Про це свідчать, наприклад, тексти договорів, укладених князями Олегом та Ігорем у 907, 911, 944 роках, їх складала грецькою мовою і відразу ж перекладали і писали руською.

- Важливим етапом у зародженні філософської думки на Русі є формування літературно-писемної мови, коли, у зв'язку з введенням християнства, почався масовий переклад книг.

- Поширення в Київській Русі набули і збірки висловів давньо грецьких та римських філософів. Однією з таких збірок була збірка «Бджола», де містилися уривки з філософських творів Платона, Арістотеля, Сократа, Піфагора, Демокріта, Епікура, Анаксагора та інших. Завдяки таким творам, як «Повість про царевича Іосафа» та «Повість про Акіра премудрого», Давня Русь знайомилася з філософською думкою середньовічного Сходу.

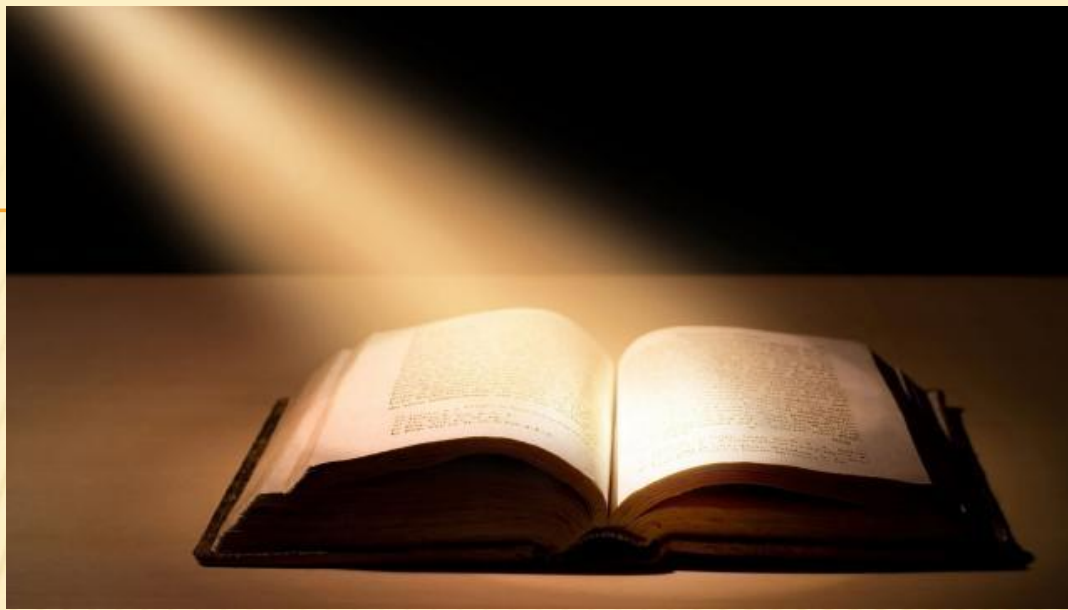
- Мислителі, письменники, публіцисти були не тільки серед осіб духовного звання, хоча саме вони переважають у середньовічний період. Значним культурним діячем Київської Русі серед мирян, безсумнівно, є князь **Київський Володимир Мономах**, автор «Повчання». Це один з небагатьох текстів, де поданий етичний кодекс поведінки мирян.

- Для філософської культури Київської Русі характерний **синкретизм, тобто нерозчленованість**. Річ у тім, що в культурі Давньої Русі не існувало ще розподілу між різними сферами духовної діяльності людини. Кожен твір тієї епохи для нас є водночас пам'яткою і історії, і літератури, і філософії.

- для філософської думки тієї епохи характерна **різноманітність підходів до розв'язання тих чи інших проблем**. Вона розвивається не як монолог, обмежений православною догмою, а як поліфонія (багатоголосся) різних позицій.

- Для філософської думки того періоду характерна **теїстичність**, тобто розвиток під егідою церкви, церковного світогляду. Однак, будучи теїстичною, вона не була теологічною. Річ у тім, що давньоруські книжники здебільшого були не теологами, не релігійними проповідниками, а політиками, їх непокоїли передусім соціально-політичні та етичні проблеми. Проте їх праці створювалися під великим впливом релігійної ідеології. Тож філософська культура того періоду є теїстичною, але не теологічною.

- Для філософської культури Київської Русі характерна **етизація**. Це означає, що розгляд будь-яких проблем здійснювався книжниками з позиції етики: **через конфлікт сил добра і зла.**

- Для філософської думки періоду становлення характерна **історіософічність**. Тобто центральною проблемою філософської думки Київської Русі була проблема вироблення уявлень про людську історію.

- Можна стверджувати, що вже в епоху розвитку Київської Русі були закладені підвалини філософського мислення, сформульовані основні поняття та категорії, засвоєні і творчо пристосовані до руської дійсності елементи візантійської, а через неї грецької та східної філософської культури.

- Подальший розпад Київської держави, міжусобиці, перенесення шляхом обману в 1169 році єпископом Федором митропольної кафедри в місто Володимир негативно вплинули на розвиток духовної культури та філософської думки на Русі. Та Русь чекали ще більші випробування, а саме — татаро-монгольське іго, що відкинуло її розвиток на сотні років.

Дякую за увагу!